

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ФІЛОСОФІЯ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг
освітньо-професійної програми Маркетинг

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Філософія» для підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 075 Маркетинг, за освітньо-професійною програмою Маркетинг.

Розробник:

Борейко Ю. Г., професор кафедри політології та публічного управління,
д.філос. н., професор

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри політології та публічного управління

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

Василь БУСЛЕНКО

© Борейко Ю. Г., 2024

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 075 Маркетинг Маркетинг Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання: 2
		Семестр: 4
		Лекції: 26 год
		Практичні (семінарські) : 16 год
		Самостійна робота: 42 год
		Консультації: 6 год
		Форма контролю: залік
Сторінка курсу в в MOODLE:		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2995

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: *Борейко Юрій Григорович*

Науковий ступінь: *доктор філософських наук*

Вчене звання: *професор*

Посада: *професор кафедри політології та публічного управління*

Контактна інформація: +380990771753, Boreyko.Yuriy@vnu.edu.ua

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ імені Лесі Українки:
<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Силабус освітнього компонента «Філософія» складений згідно освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 075 Маркетинг, за освітньо-професійною програмою Маркетинг. Вивчення освітнього компонента «Філософія» здійснюється протягом четвертого семестру. Силабус містить два змістові модулі: 1) Філософія як універсальне знання. Історія філософії; 2) Філософські проблеми розуміння та пізнання світу і людини.

Предметом освітнього компонента є засвоєння знань про специфіку філософського знання, особливості історичних типів філософії, проблеми історії філософської думки, світ, людину, суспільство, філософським вченням про буття, філософію пізнання, діалектику як теорію і метод, філософію свідомості, теорію цінностей.

2. Постреквізити. З урахуванням матеріалу освітнього компонента «Філософія» опановується освітній компонент «Брендинг».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета – вивчення основних напрямів світової філософської думки, теоретичних і методологічних основ філософії, формування та збагачення культури мислення та світоглядної культури, засвоєння загальнолюдських цінностей і пріоритетів.

Завдання освітнього компонента полягають у вміннях аналізувати філософські погляди та концепції; оперувати основними поняттями; обґрунтовувати власні думки;

застосовувати прийоми критичного мислення; розкривати зв'язки між подіями, явищами і процесами; виявляти й аналізувати суперечності суспільного життя.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання

ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форма контролю / Бали
		Лек.	Лабор. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Філософія як універсальне знання. Історія філософії						
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	6	2	2	2		Т (2), Д (3), ІРС (2) / 7
Тема 2. Історичні типи філософії	4	2		2		П (3)
Тема 3. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	6	4		2		П (3)
Тема 4. Філософія середньовіччя та епохи Відродження	6	4		2		П (3)
Тема 5. Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)	6	4		2		П (3)
Тема 6. Німецька класична філософія	6	4		2		П (3)
Тема 7. Сучасна світова філософія	6	4		2		П (3)
Тема 8. Українська філософія у контексті світової культури	8	2	2	4		Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Разом за змістовим модулем 1	48	26	4	18		33 бали
Змістовий модуль 2. Філософські проблеми розуміння та пізнання світу і людини						
Тема 9. Філософське вчення про буття (онтологія)	7		2	4	1	Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Тема 10. Філософія свідомості	7		2	4	1	Т (2), Д (3), ІРС (2) / 7

Тема 11. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	7		2	4	1	Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Тема 12. Діалектика як теорія і як метод	7		2	4	1	Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Тема 13. Філософська антропологія	7		2	4	1	Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Тема 14. Соціальна філософія	7		2	4	1	Т (2), Д (4), ІРС (2) / 8
Разом за змістовим модулем 2	42		12	24	6	47 балів
Види підсумкових робіт						
Поточний контроль						80 балів
ІНДЗ						20 балів
Усього годин / балів	90	26	16	42	6	100

*Форма контролю: Т – тести, Д – дискусія, ІРС – індивідуальна робота студента, П – презентація.

Види, форми і методи навчальної діяльності розміщені на платформі дистанційного навчання Moodle за посиланням: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2995>.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Філософія» передбачає: підготовку до семінарських занять, опрацювання лекційного матеріалу, самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента; підготовку до всіх видів контролю.

Питання для самостійної роботи, визначені відповідними темами освітнього компонента, завдання для ІНДЗ містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2995>.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття слід відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання протягом цього періоду може відбуватися в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не

відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях та набрати кількість балів, визначен на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Освоєння освітнього компонента «Філософія» сприятиме отриманню таких Soft skills як критичне мислення (логічне мислення, вміння спостерігати і виявляти суть, навички нестандартного мислення, адаптивність, здатність позитивно сприймати зміни), емоційний інтелект і позитивне мислення.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на три теоретичні питання (30, 30 і 40 балів). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Перелік питань на залік розміщено в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2995>.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань до заліку:

1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.
2. Соціальні умови та духовні джерела формування філософії.
3. Світогляд, його суспільно-історичний характер.
4. Співвідношення філософії з наукою і релігією.
5. Філософські проблеми і дисципліни.
6. Специфіка філософського знання.
7. Методи та функції філософського знання.
8. Особливості філософських категорій в порівнянні з поняттями конкретних наук.
9. Історико-філософський процес.
10. «Основне питання філософії»: різноманіття підходів.
11. Західна та східна моделі (парадигми) філософії.
12. Особливості давньоіндійської філософії.
13. Давня китайська філософія.
14. Основні школи давньогрецької філософії.
15. Філософія античного світу.

16. Теоцентричний характер середньовічної філософії.
17. Полеміка реалізму та номіналізму у середньовічній філософії.
18. Арабська філософія середньовіччя (Авіценна, Аверроес, Аль-Фарабі).
19. Антропоцентризм філософії Відродження.
20. Гуманістична спрямованість філософії Відродження, зв'язок з літературою і мистецтвом.
21. Наукові революції XVII ст.
22. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта.
23. Вчення про субстанцію у філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц).
24. Ідеї гуманізму та Просвітництва у філософії XVIII ст. (Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, Ф. Вольтер).
25. Основи теорії пізнання І. Канта.
26. Філософська система Г. Гегеля.
27. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
28. Філософія марксизму.
29. Особливості сучасної світової філософії.
30. Позитивізм та його різновиди.
32. Ірраціоналізм А. Шопенгауера, С. К'єркегора.
- «Філософія життя» Ф. Ніцше.
32. Філософія психоаналізу і неофрейдизм.
33. Екзистенціально-антропологічні напрями філософії.
34. Ситуація Постмодерну у філософії.
35. Філософська культура Київської Русі.
36. Філософська система Г. Сковороди.
37. Ідеї державотворення у філософській та суспільній думці України кін. XIX – поч. XX ст.
38. Російська релігійна філософія XIX – початку XX ст.
39. Проблема буття у філософії.
40. Матерія і рух. Простір і час.
41. Проблема свідомості у філософії.
42. Свідомість як ідеальне буття.
43. Свідомість і самосвідомість.
44. Структура і форми самосвідомості.
45. Суспільна свідомість та її співвідношення із суспільним буттям.
46. Пізнання як предмет філософського аналізу.
47. Чуттєве і раціональне пізнання.
48. Проблема істини в пізнанні.
49. Роль практики в процесі пізнання.
50. Наука і наукове пізнання.
51. Поняття методу і методології.
52. Загальнонаукові методи пізнання.
53. Закон як форма відображення об'єктивного світу і ступеня розвитку пізнання.
54. Діалектика як теорія і як метод.
55. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни та розвиток.
56. Закони діалектики.
57. Суперечність як джерело розвитку.
58. Закон єдності й боротьби протилежностей.
59. Закон заперечення заперечення та проблема співвідношення прогресу і регресу.
60. Категорії “якість”, “кількість”, “міра” у світлі закону взаємного переходу кількісних та якісних змін.
61. Сутність і явище як категорії діалектики.
62. Категорії можливості та дійсності, їх взаємозалежність.

63. Категорії частини і цілого, їх взаємозв'язок.
64. Категорії необхідності та випадковості.
65. Діалектична єдність категорій змісту і форми.
66. Поняття системи та елемента. Принцип системності в науці.
67. Сутність причинно-наслідкового зв'язку. Детермінізм і фаталізм.
68. Категорії одиничного, особливого і загального та їх взаємозв'язок.
69. Проблема людини у філософії.
70. Основні філософські підходи до сутності людини.
71. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині.
72. Проблема духовності та сенсу життя людини.
73. Становлення концепції діяльнісної сутності людини.
74. Природа як предмет філософського осмислення.
75. Поняття феномену релігії.
76. Буття Бога у філософській інтерпретації.
77. Мораль як форма суспільної свідомості. Історичність моралі.
78. Культура як спосіб життєдіяльності та міра розвитку людини.
79. Філософське розуміння культури. Проблема типології культури.
80. Людина в суспільній системі: індивід, індивідуальність, особистість.
81. Феномен "відчуження" в марксизмі та екзистенціалізмі.
82. Природа суспільства у філософській традиції.
83. Форми організації суспільного буття.
84. Концепції "відкритого" і "закритого" суспільства.
85. Типологія суспільств.
86. Сучасне інформаційне суспільство.
87. Малі та середні соціальні групи.
88. Великі соціальні групи як основні суб'єкти суспільного розвитку(класи, нації).
89. Соціальна революція, її об'єктивні передумови і суб'єктивні фактори.
90. Глобальні проблеми сучасності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси:

Основна

1. Андрущенко В. П., Волинка Г. І., Мозгова Н. Г. Філософія. Навч. посібн. К.: Каравела. 2023. 368 с.
2. Філософія: навч.-метод. посібник / Я. В. Тарароєв, Н. Б. Годзь, О. М. Городиська та ін.; за ред. О. М. Городиської, О. О. Дольської; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2024. 200 с.
URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/47edc8d3-ef42-407c-bd1c-e59b61dbd05c/content>
3. Литвинчук О. В., Муляр В. І. Філософія: навч. посібник. Житомир: Житомирська політехніка, 2021. 403 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7969/ФІЛОСОФІЯ_ЛИТВИНЧУК_2021.pdf
4. Філософія: Навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів / кол. авторів; кер. автор. кол. А. О. Приятельчук. К.: Вадекс, 2021. 560 с.
5. Філософія: підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/Бліха%20Філософія%20підручник.pdf>
6. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 4-те вид., переробл. Харків: Право, 2023. 424 с.
7. Філософія: теоретичний курс: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / за ред. Я. В. Шрамка. Кривий Ріг: КДПУ, 2021. 265 с.
URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4392/1/ФілософіяТК2021.pdf>

Додаткова

1. Актуальні проблеми філософії ХХ - ХХІ століть: навч. посіб. / І. В. Карівець та ін.; за ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 239 с.
2. Борецько Ю. Філософія: методичні рекомендації до освітнього компонента / Волинський національний університет ім. Лесі Українки, факультет історії, політології та національної безпеки, кафедра політології та публічного управління. Луцьк, 2024. 49 с.
3. Борецько Ю. Г., Федотова Т. В. Гносеологічний потенціал наукового факту з позицій методології позитивізму. *Наукове пізнання: методологія та технологія*. 2024. Вип. 1 (53). С. 82–87. URL: <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19857/3/Boreyko.pdf>.
4. Філософія: терміни і поняття :навчальний енциклопедичний словник / під ред. В. Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 506 с.